

נסורת הש"ס

6 (ולפני כהן, ב) ביק דג;
7 (ותפסתי פ"ג,
8) וישיבה סה).

הנהרות הב"ח

9 (ב) במשנה אף נחשב
עשה קן וכו' ר"ח כחול
עשה אף;

הנהרות הגר"א

10 (א) במשנה מפני כבוד
המדות, נמקח;

לעזי רש"י

אשקומו"א ק"ף
אאורש"ר (אדורש"ר),
לחיות;

מוכף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד
הכלי. טעם המוכר כשר
במשקל, א"ש"פ שסור
לשקול ולתורף דייט
מעשה חול, מותר הוא
לשקול כנגד הכל, ובגדר
הקוסין. סמן גדול
שקולין טו כשר, לדיעב
שני ולא היו מעשה חול
(ועי' כ"ח, א"ן
משגיחין, א"ן משגיחין
108). בורות שיחין
ומערות, להכניס בהן מים
לשמות, רבי דרב הלך
לכל ירידת מים הגשמים
(ב"מ טז).

רבינו חננאל

בסורה אמרי כי הוטא
כו, פירושו נותן לזה
לזה, תנא, וזאת דבר
ידוע באותו מקום, ולזה
שלו הוטא, ובשר היו
אומרים כי חלקא ופלגו
חלקא, וכן אוזיא וכן
ריבעא כולן שם אותו כלי
הידוע במקום (פ"ג)
אמר ארם לחבירו ביום
טוב מלא לי כלי זה
אבל לא במדה זו.
אוקמה שמואל הא דתנן
מלא לי כלי זה אע"פ
שכילי מידה ידועה, הוון
כלי ששכיל קפוי הוון
עשיר להשתמש בו בביתו,
אבל לא במדה, אבל
לא בכלי המיוחד למדה
בו לבני אדם שאינו
עשיר להשתמש בו אלא
למדה לבדו, כגון קפוי
שהוא עשיר למדה בו
למכירה ולקנייה אילו
דבוי ת"ק, ואתא רבי
יהודה למימר אפילו כלי
העשיר להשתמש בו, כיון
ששכיל מידה ידועה אסור
למלאוהו ולתת אותו
לחבירו כו"ט, שנמצא
כאלו מודד ומכור לו.
ואקשין וכו' ר' יהודה
מחייב בשמחה י"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ט

במדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמלא כל הנוטר בחזית על ידי
צדדין שהתחייב היין כשמואלו ומעלה אוסיה אישקומ"א בלע"ז ואין
המדה מלאה והן נקראין צדדין לפי שמכרין אותן היין כששמות
אי נמי על דקלטיז ויחי ושמך יו צו מזוי מפני שמודבק בשולי המדה
ובדפנותיה וצדין שכימי צדדין ולא
בשמן: ומכריו כנסו כו'. כלפרישית
צדדין: לפני הנוטרים של הקדש
לעשות בהן לרבי הקדש אם ירצו.
והם לא הקדישו כצדדין אין יכולין
להקדיש עליהם שלהם אי נמי יכולין
היה ליה גזל בעולה: אמרו להם
חכמים א"ן אסו זקוקין לכך. הואיל
ומתלה לן נתינתם לגזול שהלקוחות
מוחלין על ידי טרדן ומרוואם שאינם
יכולין לנשות עד וידעי וקא ממלי:
אף אנו אין רלוננו לכך. לזה ליהנות
משל אחרים: אמרו להם. חכמים
א"כ אין לנס לעשות הקדש אלא
לעשות בהן לרבי רביס שהרי משל
רביס היה ויהי הנפלים מהן:
ואין יודע למי גזל. שגזל אנשים
הרבה: שיזין ומעומו. שמתכנסין
בהן מים ושומין מהן. וב"ק דף נ"ז:
מפרש מאי צור ומאי שיה ומאי
מערה: ארבעים. הנהיגו ומטייל
עמו צמנאות העיר: לא ימדוד אדם
קצ שגורין. אפילו לתן לבהמתו
שנראה כמודד למכור: אבל קודר
הוא. בקצ עצמו נוקצ ככרי וממלאו
שלא מדרך מדה לתת צדדין לחיוב:
קודר. לשון נוקצ: נתפסו. במשל
קדרות נמי קרוי נתפסו: יקדיה.
ישירוף אלוש"ר בלע"ז: צדין יפה.
שיעור חלה אחד מ"ד לכהן וכשאינה
יודעת מדה עיסתה היא מקמלת
ואומרת אין כאן כל כך אבל כשיודעת
מדה עיסתה יודעת מה מפרש ועינה
יפה זה: תנא דבי שמואל. בתוספתא
שסדר שמואל מתנאים שפניו כמו
שסדרו רבי חייל ורבי אושעיא וזמו
שמואל אסור. והוא שנה במשנתו
מותר שמואל כשמעיה דלמר אסור
הלכה למעשה אתה לנשמועין שהבא
לשאלו הלכה לעשות מעשה מורין לו
אסור ואי מוין איניש דעביד לא מחיין
צדיה דהלכה דמותר ואין מורין כן:
אין

כסורא אמרי. דרך לומר לטובת מן לי
אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו
מנמחין בהמותיהם בשוה כך וכן נמחיס מן הכהנה ולאותן הנמחיס
קרו להו כסורא תרעא ובגמרא חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגמרא פקוד
רבעא: בתנ"י אצל לא במדה.
בגמ' מפרש לה ומאי פלוגמיהו:
שהיה ממלא מודפוס כו'. שאין
מודרין צדדין: אף כהולו של מועד
עושה קן. בגמ' מפרש טעמא. ולא
גרסינן במתני' מפני צדדין המדות
ואיך דגרס ליה והן העלאת הרמימות
ובגמרא מפרש: מפני מזוי המדוס.
וכשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה
ומציחין הלקוחות ליהן ומודד לאיש
ואיש במדה לעצמו ומתמנות והולכות
למך ליהן כל הילכה: גמ' המיוחד
למדה. שמודד מוכר צו: העומד
למדה. שכשישכר זה בא זה מחמיו
אצל עדיין לא מדד צו: ואסא רבי
יהודה למימר. כיון דהוא עצמו מנה
ולכן עשוי וכדי מדה מחזיק לא ימלאנו
דמחי שפיר כמודד ומוכר כעובדין
דחול: כלי וקופין אין עומדין לכך:
כדעבדין כחול. במאונס פעמים
שאין הליטרעא לפניו ויזין שידע משקל
כליו שוקל צו: לא קא עביד כעובדין
דחול. דעדיין לא ילא טבעו של כלי
זה למדה: שם מדה. רבעא או לוג
אלא כך יאמר לו סתם כלי זה מלא
לי: הכל לא קא עביד כדעבדין
כחול. שדרך לקוחות לומר מן לי לוג
ואין דרך לומר כלי זה מלא לי בדרך
מקח אלא בדרך הולאה או מתנה
ואע"ג דמיוחד למדה: עבדי איניש
דמקרי חמרא. לתנאים: כמנא
דכילא. של מדה: תנא אף כמועד
עושה קן מפני בטול בית המדרש.
שהיה חכם גדול וצדיק רביס לשאלו
הימנו וצמועד רביס עוקוס במורה
שאין ערודים במלאכה והיה ממלאן
בלילה שאין ומן בית המדרש כדי שיהא
פניו ציוס. ולמלאן דגרס במתני' מפני
צדדין המדות מפרש הכי מפני בטול
בית המדרש של צדי מועד לא יהיה
פניו לשהות ולבצר מדותיה של ידמיתו
לפיכך ממלאן בלילה: הוא כנס כו'.
משנתן יין בחזית כך וכן לוגין

קא עביד כדעבדין בחול הכא לא
קעביד כדעבדין בחול עושה קן מפני
בטול בית המדרש תנו רבנן הוא כנס
שלש מאות גרבי יין מברורי המדות וחבריו כנסו שלש מאות גרבי שמן מצדדין המדות והביאום לפני הנוטרים
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על
עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתניא ר"גול ואינו יודע למי גזל יעשה בהם צרכי רבים מאי ניהו אמר רב חסדא
בורות שיחין ומערות אדבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש ר"ל לא ימדוד אדם שעוריים ויתן לפני בהמתו ביו"ט
אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש והנהחיתו מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא
יקדיח בתבשילו אמר רב רימיה בר אבא אמר רב מורדת אשה קמח ביו"ט ונותנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין
יפה ושמואל אמר ר' אסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל אסור ותנא דבי שמואל מותר
שמואל

עין משפט
גר מצוה

בו א"מ מ"ד ס"ד ס"ה
י"ט הלכה כה ס"ה
לצ"ח ע"ה ט"ז ע"ה
ס"ח ח"ק ט"ז ע"ה
ט"ו ב ב מ"י ט"ז ע"ה
ט"ז ע"ה ח"ה ס"ח
מק"פ ט"ז ע"ה ו' ו' ס"ה
ט"ז ע"ה א:

רבינו חננאל (הפ"ק)
ורבנן (מ"ק"ל) והא
איפכא שמעון להו,
דתנן רבי יהודה אומר
שוקל אדם בשר כנגד
הכלי כו'. ופיקוח דרבי
יהודה ארבי יהודה לא
קשיא, התם בבלי שאינו
עומד במשקל יודע לפיכך
סוזה, הבא למלאות ולתת
לו בכלי העומד למדה
ידועה ואסור, לרבנן
נמי דאמרין אין משגיחין
בכף מאונס כל עיקר,
משום שיעושה משנה חול
ושוקל במאונס שבביל
כך אסור, אבל הכא
פעמים שנתן אדם יין
בכלי של מדה ושוחה
ולפיכך מותר, ובה אמר
ורבנן שלא יחזור לו
סכום מדה, מעשה באבא
שאלו כן בוטנית שהיה
ממלא מדותיו מערב י"ט
כו', והכמים אומרים אף
בחול עושין כן מפני
מוציא המדות, תנא הוא
כנסו ש' גרבי יין כו',
ואסיקנא יעשה בהן צרכי
צבור, דתניא גזל ואינו
ידע ממי גזל, יתך יעשה
הן צרכי צבור, אילו
הן צרכי צבור בורות
שיחין ומערות, ירושלמי
ר' אלעזר אסור לניערא
בר חמא מלא לי ריזין
מנא ולמחר אגן מבלין
ליה, אדבריה רב חסדא,
כלומר שם דבריו ודרש
לרבנן עיקבא, ודרש
לא ימדוד אדם שעוריים
ויתן לפני בהמתו, א' אבל
באימר קב או קבים
ואינו חושש משום מידה,
אמר רב מורדת אשה
קמח ללוש בו, דכיון
דידעה דלישה חששה
רבעים ועוד לו חסכת
כדי שתחול חלה בעין
יפה, ושמואל אמר אסור,
ואפקא אביי ואמר השתא
דתנא דבי שמואל מותר
ואמר שמואל אסור

א' לוי ל"ל אצל לטול בלחמ
ק' א' קיס מותר ואי חס
ט'
כ' א"ט מוקף א"ל ל"ל ועד
היא חסכת לטול חלה וכו'.